

Tillförlitlig läkemedelsinformation är en förutsättning för en säker läkemedelsbehandling

Päivi Kiviranta, Katri Hämeen-Anttila / Skriven 17.3.2021 / Publicerad 19.3.2021

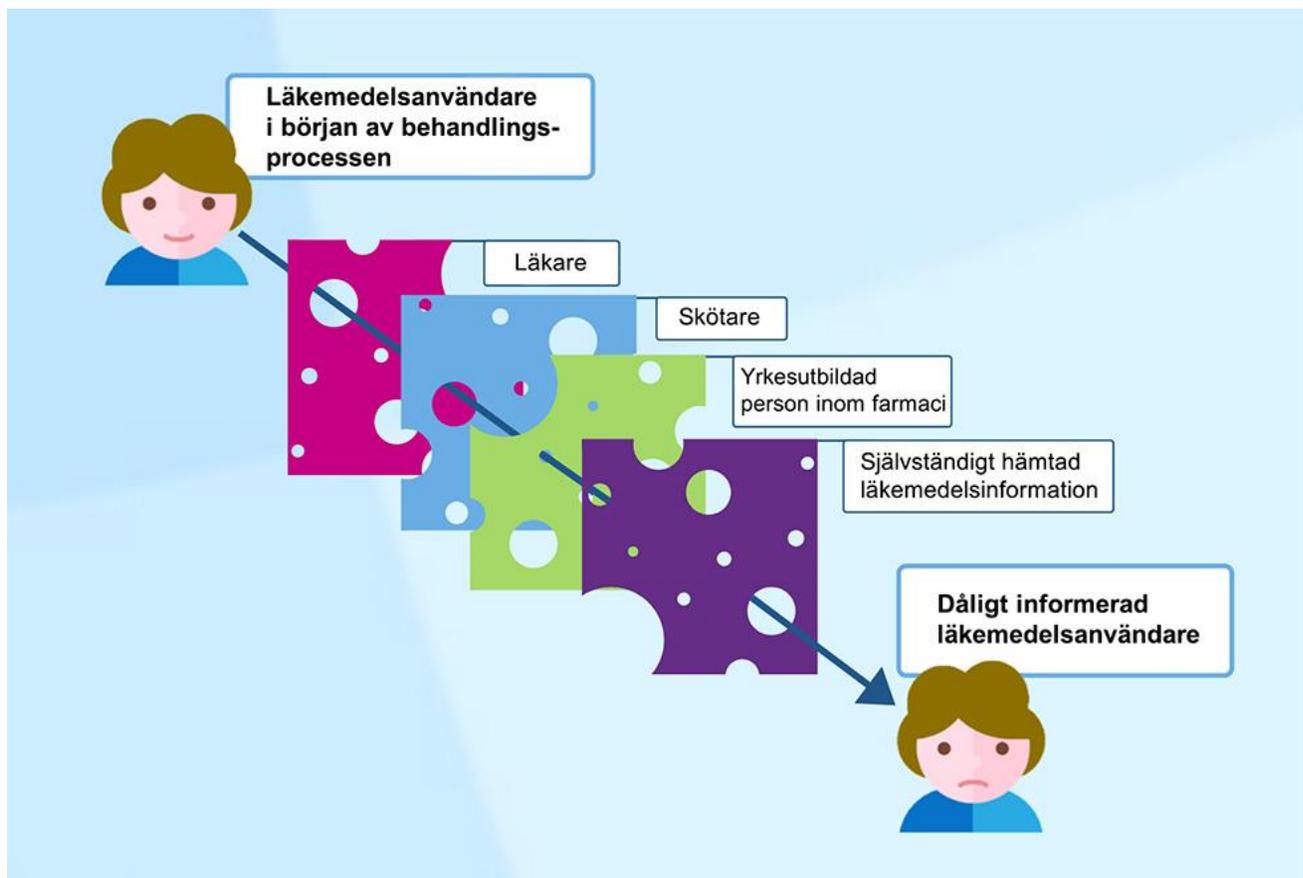
©GettyImages/Geber86

Läkemedelsanvändaren har rätt till läkemedelsinformation som grundar sig på forskningsbevis och som stöder hens läkemedelsbehandling. Information om det egna läkemedlet är en förutsättning för att läkemedelsbehandlingen ska lyckas på ett säkert sätt. Det nationella läkemedelsinformationsnätverket främjar kännedomen om och användningen av tillförlitlig läkemedelsinformation.

Mer sällan tänker man på att även underlåtenhet att ge läkemedelsinformation kan orsaka en avvikelse i medicinerings säkerheten (**figur 1**). Bristen på läkemedelsinformation kan bero på hälso- och sjukvårdens strukturer, de yrkesutbildade personernas verksamhet eller läkemedelsanvändaren själv.

Korta mottagningstider hos läkare, ett stort antal patienter som ska behandlas hos sjukskötare eller närvårdare samt rusningstid på apoteket är exempel på strukturella utmaningar som ökar risken för att läkemedelsanvändaren inte får tillräckligt med råd om användningen av läkemedlet. En yrkesutbildad person kan också ha brister i kompetensen, till exempel i användningen av olika informationskällor och databaser eller svag interaktionsförmåga. På motsvarande sätt kan läkemedelsanvändaren inte nödvändigtvis fråga om sitt läkemedel eller självständigt söka information i tillförlitliga källor.

Figur 1. Underlåtenhet att ge läkemedelsinformation orsakar en avvikelse i medicinerings säkerheten. Källa: Läkemedelsinformationsstrategi 2021–2026. Fimea 2021.

I Finland finns det gott om högklassiga källor för läkemedelsinformation, verktyg och läkemedelsdatabaser både för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och för läkemedelsanvändare. Särskilt den elektroniska läkemedelsinformationen har ökat och användningen har ökat på 2000-talet.

Utmaningen är att yrkesutbildade personer och läkemedelsanvändare inte känner till, hittar eller kan använda sig av befintlig läkemedelsinformation. Det nationella läkemedelsinformationsnätverket har tagit emot utmaningen och har redan i nästan tio år förmedlat information om befintliga tillförlitliga källor för läkemedelsinformation samt varit med och producerat nytt material.

Materialen För en högklassig läkemedelsinformation synliggör läkemedelsinformationens betydelse

Det nationella läkemedelsinformationsnätverket utarbetade under strategiperioden 2012–2020 i samarbete materialen För en högklassig läkemedelsinformation, som har publicerats på Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimeas webbplats.

Syftet med materialen är att synliggöra läkemedelsinformationens och läkemedelsrådgivningens betydelse för en lyckad läkemedelsbehandling och för tryggheten av medicinerings säkerheten (**tabell 1**).

[Textmotsvarighet för tabell 1 i tillgänglig form \(pdf\).](#)

Tabell 1. Materialen för en högklassig läkemedelsinformation som publicerats av läkemedelsinformationsnätverket.

Namn	Materialets syfte och innehåll
Kriterierna för högklassig läkemedelsinformation till patienterna	Kriterierna beskriver vad läkemedelsinformationsnätverket anser vara läkemedelsinformation av hög kvalitet. Kriterierna är avsedda för dem som utarbetar läkemedelsinformation riktad till patienter

	läkemedelsinformation riktad till patienter.
Beskrivning av rollerna för hälso- och sjukvårdspersonal och långtidssjuka i läkemedelsbehandlingsprocessen	Syftet med beskrivningen är att synliggöra verksamheten hos de olika yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården i alla skeden av läkemedelsbehandlingsprocessen samt att stödja det multiprofessionella samarbetet. Ett viktigt mål är att stöda den långtidssjukas delaktighet i den egna läkemedelsbehandlingsprocessen genom att beskriva vad som ingår i patientens roll i olika skeden.
Anvisningar för trygg läkemedelsbehandling	Lättläst handbok med grundfakta om användning av läkemedel för läkemedelsanvändare i alla åldrar.
Sammanfattningar av källor och verktyg för läkemedelsinformation för olika yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården: <ul style="list-style-type: none"> • Läkarnas läkemedelsinformationskällor och verktyg • Vårdarnas läkemedelsinformationskällor och verktyg • Den yrkesutbildade sjukhusfarmacipersonalens läkemedelsinformationskällor och verktyg • Läkemedelsinformationskällor och verktyg för farmacipersonal som arbetar på apotek 	I sammanställningarna har man samlat finskspråkiga informationskällor som stöder officiella vårdanvisningar och ger tillförlitlig läkemedelsinformation och som har konstaterats vara bra i det praktiska arbetet som utförs av olika yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I tabellen räknas inte upp alla tillgängliga informationskällor. Rekommendationen innehåller gratis alternativ till avgiftsbelagda källor och verktyg för läkemedelsinformation. Målet är att arbetsgivaren säkerställer att dessa informationskällor finns tillgängliga och att det är möjligt att få utbildning i användningen av dem.
Sammanfattning av i bruk varande eller testade samarbetsmodeller mellan apoteken och den övriga hälso- och sjukvården	Syftet med de beskrivna samarbetsmodellerna är att presentera praxis och tillvägagångssätt i läkemedelsinformationsverksamheten för att uppnå målen för läkemedelsbehandlingar samt att öka samarbetet mellan privata apotek och verksamhetsenheter inom den övriga hälso- och sjukvården i uppföljningen av patienternas långtidsvård.
Förberedande av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården för läkemedelsanvändarcentrerad läkemedelsbehandling - Rekommendation för grundutbildning i läkemedelsinformation och läkemedelsrådgivning	I rekommendationen beskrivs utvecklingsförslag för grundutbildningar för läkare, farmaceuter, provisorer, sjukskötare och närvårdare i fråga om undervisning i läkemedelsinformation och läkemedelsrådgivning.
Läkemedelsrådgivningens och den skriftliga patientriktade läkemedelsinformationens effektfullhet: Översikt. Hämeen-Anttila K, m.fl. Dosis 2019; 1: 70–88.	I litteraturöversikten utreddes hurdana bevis som finns på effekterna av läkemedelsrådgivning och skriftlig läkemedelsinformation riktad till patienter. Effekten av läkemedelsrådgivning och skriftlig läkemedelsinformation har undersökts i liten utsträckning. Mer forskningsdata om effektiviteten behövs när man utvecklar tillvägagångssätt som stöder läkemedelsbehandlingens framgång och främjar patienternas engagemang i läkemedelsbehandlingen.

Materialet om högklassig läkemedelsinformation kan utnyttjas som informationskällor och verktyg i hälso- och sjukvårdspersonalens arbete, i grundläggande utbildning och i fortbildning samt i arbetet med att utveckla läkemedelsbehandlingsprocesserna i olika organisationer, såsom patientorganisationer och verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården. ”Anvisningar för trygg läkemedelsbehandling”, en handbok om läkemedelsanvändning, är en kompakt informationskälla för läkemedelsanvändare i alla åldrar.

Läkemedelsinformationsstrategin 2021–2026 fortsätter att lyfta fram betydelsen av tillförlitlig läkemedelsinformation

Läkemedelsanvändaren i centrum för läkemedelsinformationen – Den nationella läkemedelsinformationsstrategin 2021–2026 fokuserar på fyra mål:

- Aktuell information om medicinering utgör grunden för rationell läkemedelsbehandling.
- Läkemedelsanvändarens delaktighet säkerställer att läkemedelsbehandlingen lyckas.
- Tillförlitlig läkemedelsinformation är användarorienterad och riktad på rätt sätt.
- En yrkesutbildad person inom social- och hälsovården har den kompetens i läkemedelsbehandling som arbetsuppgiften förutsätter.

Utöver de fyra målen räknar strategin upp 26 åtgärder som läkemedelsinformationsnätverket ska främja åren 2021–2026. Strategin är en fortsättning på Finlands första läkemedelsinformationsstrategi som publicerades 2012.

Läkemedelsinformation av hög kvalitet

Läs mer om läkemedelsinformation av hög kvalitet

www.fimea.fi

Päivi Kiviranta

FD
Utvecklingsplanerare, Fimea

Katri Hämeen-Anttila

Docent, FaD
Forsknings- och utvecklingschef, Fimea

MER OM ÄMNET

[Ledare](#)

[Lyckad smärtbehandling utgör summan av många faktorer](#)